

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 232

§ 232

Valtuustoaloite asukaspaneelien käyttöönottamiseksi Espoossa (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Sepponen Marianne
Ikäheimonen Taru
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Tiina Elon ym. 25.3.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen asukaspaneelien käyttöönottamiseksi Espoossa sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuutetut Tiina Elo ja Pinja Nieminen sekä 27 muuta valtuutettua ovat jättäneet 24.3.2025 valtuustoaloitteen asukaspaneelien käyttöönottamiseksi Espoossa. Valtuustoaloitteessa esitetään seuraavaa:

Espoossa otetaan käyttöön asukaspaneelit osana osallisuustyön kehittämistä, ja että luottamushenkilöille tuodaan vuosittain esitys päätöksentekoon tulevista, asukaspaneelin käsiteltäväksi sopivista aiheista siten, että voidaan valita näistä asukaspaneeleille sopivat aiheet.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Tiivistelmä:

- Asukaspaneeleiden avulla voidaan lisätä asukkaiden osallisuutta, päätöksenteon läpinäkyvyyttä, moniäänisyyttä ja päätösten hyväksyttävyyttä. Espoossa asukaspaneeleita on hyödynnetty pienemmässä mittakaavassa.
- Espoon kaupunki on saanut rahoituksen POLIS-osallisuuslupien käyttöönottoon. Tämä lisää osaltaan osallisuuden toteutumista Espoon kaupungissa.

Valtuustoaloitteessa on nostettu esille asukkaiden osallisuus, joka on yksi Espoon keskeisistä päämääristä. Jotta voimme toimia asukaslähtöisesti, tulee meidän myös kuulla asukkaitamme ja tehdä osallisuustyötä. Espoon tavoitteena on lisätä vuorovaikutteisuutta kaikessa kaupungin toiminnassa.

Espoon osallisuusmallia toteuttaen ja edelleen kehittäen. Tarpeet ja toimintaympäristö ovat myös alati muuttuvia, joten työn tulee olla jatkuvaa.

Kuten valtuustoaloitteessa todetaan, asukaspaneelit voivat toimia edustuksellisen demokratian rinnalla ja niiden avulla voidaan tuoda poliittista päätöksentekoa lähemmäs asukkaita. Monet suomalaiset kunnat ja hyvinvointialueet ovat käyttäneet puntaroivia asukaspaneeleja tai puntaroivaa kansalaiskeskustelua erilaisten asioiden päätöksenteon tukena. Niiden kautta on myös kerätty asukkaiden suosituksia esimerkiksi talousasioihin liittyen. Hyvin toteutettuina ne tekevät päätöksenteosta vaikuttavampaa ja tehokkaampaa, auttavat päättäjiä vaikeissa valinnoissa ja lisäävät luottamusta asukkaiden ja päättäjien välillä. Ne lisäävät päätöksenteon moniäänisyyttä, läpinäkyvyyttä ja päätösten hyväksyttävyyttä asukkaiden silmissä. Puntaroiva asukaspaneeli voi parantaa päätösten laatua varmistamalla, että päätöksissä ja niiden valmistelussa huomioidaan laajasti eri näkemykset ja taustatiedot.

Ottaen huomioon esimerkiksi segregaatian kaltaiset haasteet, on tärkeää kuulla asukkaiden ääntä edustuksellisen demokratian täydentämiseksi, jotta saamme kuuluviin myös niiden äänet, jotka muutoin jäävät kuulumatta. Kuntalaisilla on myös mahdollisuus tarkastella monimutkaisia ilmiöitä laajemmista näkökulmista ja pidemmällä aikajänteellä.

Asukaspaneeleita on hyödynnetty Espoossa pienemmässä mittakaavassa ja hieman eri kulmalla muun muassa KAMUssa ja osana osallistuvaa budjetointia. Varsinaista puntaroivaa asukaspaneelia ei ole vielä Espoossa kokeiltu siten, miten se valtuustoaloitteessa ymmärretään.

Espoo on saanut Sitralta rahoituksen POLIS-osallisuusalustan käyttöönottoon ja asiaan liittyvä hanke kestää vuoden 2026 elokuuhun saakka. POLIS on Sitran ja DigiFinlandin osallistumisalusta, jonka tarkoituksena on mahdollistaa rakentava mielipiteiden vaihto valitun aihepiirin ympärillä. POLIS-alustan käyttöönotto lisää osaltaan osallisuuden toteutumista Espoon kaupungissa.

Espoo haluaa olla vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijä, ja tähän arvoon sisältyy sosiaalisen kestävyys ja aktiivisen osallisuustyön toteuttaminen. Espoossa kaupunkitasoista osallisuustyötä tekee osallisuustyön erityissuunnittelija ja lisäksi osallisuustyön tekemiseen osallistuu myös järjestöjen erityissuunnittelija. Mikäli puntaroivan asukaspaneelin malli haluttaisiin ottaa käyttöön Espoossa, se vaatisi lisäresursointia. Lisäresursointiin tarvittava henkilöstöresurssi tarkoittaisi käytännössä 0,6 htv, joka tukisi asukaspaneelien valmistelua, käyttöönottoa ja asukastiedon tuottamista. Hän voisi tukea samalla kaupunkitasoista osallisuustyötä, jossa toimii Espoossa tällä hetkellä vain yksi henkilö. Vuositasolla palkkakulut olisivat sivukuluineen 33 000 euroa. Puntaroivan asukaspaneelin toteuttaminen sisältää mm. satunnaisotannan teon, osallistujien kutsumisen, osallistujien palkkioiden maksattamisen (50e / asukaspanelisti), asukkaiden perehdyttämismateriaalin tuottamisen, prosessin suunnittelun, fasilitaattorien perehdyttämisen, paneelitilaisuuksien järjestämisen. Esimerkiksi perehdyttämismateriaalin tuottaminen vaatii toki yhteistyötä substanssiasiantuntijoiden kanssa. VOXIT (entinen POLIS) -alustan lisenssi on noin 10 000 euroa vuodessa. Asukaspaneeleilla voitaisiin selvittää, millaisia päätöksiä kansalaiset haluaisivat, jos heillä olisi käytössään samat tiedot kuin päättäjillä. Aiheet paneelisiin voisivat tulla kaupunkiorganisaatiosta tai luottamushenkilöorganisaatiosta.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite asukaspaneelien käyttöönotosta Espoossa osana osallisuustyön kehittämistä

Tiedoksi